

KS. WOJCIECH GUZEWICZ*

Bibliografia piśmiennictwa duchowieństwa diecezji elckiej w latach 1992-2017 (ks. Marek Janowski, ks. Maciej Maciukiewicz, ks. Jan Skorupski)

W datowanej na 8 września 2009 r. przedmowie do własnej książki zatytułowanej „Życ Mszą świętą”¹ bp Javier Echevarria przytacza słowa Jana Pawła II z 2004 r. przypominające potrzebę, aby „Msza Święta zajmowała centralne miejsce w życiu chrześcijan i aby każda wspólnota dokładała wszelkich starań dla jej uroczystego celebrowania, zgodnie z ustalonymi normami”. Papież dodaje: „Pasterze niech gorliwie podejmą tę katechezę mistagogiczną, tak drogą Ojcom Kościoła, która pozwala odkryć znaczenie gestów i słów liturgii, pomagając wiernym przejść od znaków do tajemnicy i włączyć w nią całe swoje życie (Jan Paweł II, List apostolski „Mane nobiscum Domine”, 17).

Jak rozległa jest ta wiedza o „znaczeniu gestów i słów liturgii”? Drugie wydanie „Liturgiki”, dzieła ks. prof. Bogusława Nadolskiego TChr, chyba najwybitniejszego polskiego uczonego w tej dyscyplinie, liczy cztery tomy. Autor wprowadza w zagadnienia liturgii Kościoła katolickiego poprzez omówienie m.in. natury liturgii i jej znaczenia, rozwoju życia liturgicznego, elementów naturalnych w liturgii, naczyń liturgicznych, przestrzeni liturgicznej itp. Wydaje się, że tylko bardzo nieliczni wierni mają pełną świadomość tej problematyki. Niemal dwustustronicowa, podzielona na siedem części książka „Życ Mszą świętą” zawiera omówienie kilkudziesięciu elementów składających się na Mszę świętą. To daje pewne wyobrażenie na temat złożoności liturgiki.

Tej dziedzinie teologii poświęciło swe zainteresowania trzech księży diecezji elckiej: ks. dr Marek Janowski, ks. dr Maciej Maciukiewicz oraz ks. dr Jan Skorupski. Pewne wyobrażenie o tych zainteresowaniach dają tematy ich doktoratów: *Zastosowanie rytuału „Obrzędy Chrześcijańskiego Wtajemniczenia Doro-*

* ks. Wojciech Guzewicz – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie Filia w Elku
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6759-0856>; e-mail: wojciech.guzewicz@uwm.edu.pl

¹ Zob. J. Echevarria, *Życ Mszą świętą*, Radom 2013, s. 5-6.

słych” w przygotowaniu dzieci do I Komunii Świętej w praktyce pastoralnej Kościoła w Polsce (ks. Janowski), *La Chiesa come Comunione dei Santi. Per una teologia Della Communio Sanctorum a partire dai Pontificali e Rituali Romani dopo il Concilio Vaticano II* (*Kościół jako Wspólnota Świętych. Teologia Communio Sanctorum wychodząc od Pontyfikałów i Rytuałów Rzymskich po Soborze Watykańskim II*) (ks. Maciukiewicz) i *Treści teologiczne w formularzach mszalnych o misjonarzach* (ks. Skorupski). Jeszcze więcej o specyfice liturgiki jako dziedziny wiedzy mówią artykuły naukowe i popularnonaukowe księży doktorów. Wpisują się oni w ważne zadania Kościoła, przybliżając wiernym znaczenie liturgiczne nie tylko gestów i słów, także milczenia. Ks. dr Jan Skorupski zajmuje się także beletrystyka historyczną.

ks. Marek Janowski

1. Biogram

Urodził się 24 marca 1967 r. w Giżycku. Studiował w WSD „Hosianum” w Olsztynie (1988-1992) oraz WSD w Ełku (1992-1994). Święcenia kapłańskie przyjął 21 maja 1994 r. w Ełku. W latach 1994-1996 był wikariuszem w parafii pw. św. Aleksandra w Suwałkach, po czym posłany został na studia specjalistyczne z liturgiki w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Od 1 do 31 sierpnia 1999 r. był administratorem parafii w Świętajnie, a w latach 2002-2008 proboszczem parafii pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Grabniku. W latach 2008-2019 był proboszczem katedry ełckiej pw. św. Wojciecha, a następnie proboszczem parafii pw. Świętej Rodziny w Augustowie. W strukturach diecezji ełckiej pełnił (lub nadal pełni) funkcję m.in. odpowiedzialnego za formację diakonów stałych oraz nadzwyczajnych szafarzy Komunii Świętej, dziekana dekanatu Matki Bożej Fatimskiej, notariusza sądu biskupiego, ceremoniarza biskupiego, Diecezjalnego Moderatorsa Liturgicznej Służby Ołtarza oraz wykładowcy w WSD w Ełku.

2. Zdobyte tytuły i stopnie naukowe

Magisterium (teologia):

Milczenie jako integralny element odnowionej liturgii posoborowej – Lublin, KUL 1996; promotor: ks. dr Stanisław Hołodok.

Doktorat (liturgika):

Zastosowanie rytuału „Obrzędy Chrześcijańskiego Wtajemniczenia Dorosłych” w przygotowaniu dzieci do I Komunii Świętej w praktyce pastoralnej Kościoła w Polsce – Lublin, KUL 2006; promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Józef Kopeć CP; recenzenci: ks. dr hab. Czesław Krakowiak (KUL), ks. prof. dr hab. Jan Decyk (UKSW).

3. Wykaz publikacji

Książki i druki samodzielne:

1. *Celebracje i modlitwy na czas peregrynacji obrazu Jezusa Miłosiernego w roku Eucharystii na terenie diecezji ełckiej*, Ełk 2005 [opracowanie rytuału].

Redakcja i współredakcja:

1. *Kalendarz diecezji ełckiej. Rok liturgiczny* (współredaktor kalendarza w latach 2003-2017).

Artykuły naukowe:

1. *Różne formy celebracji sakramentu pokuty i pojednania*, w: *Wyznawać wiarę dzisiaj. Katecheza dorosłych na podstawie KKK*, red. S. Łąbedowicz, Sandomierz 1999, s. 382-386.
2. *Specyfikacja milczenia w odnowionej liturgii posoborowej*, „Studia Ełckie” 8(2006), s. 179-188.
3. *Nowy model duszpasterstwa pierwszokomunijnego oparty o założenia rytuału „Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych”*, „Studia Ełckie” 9(2007), s. 277-289.
4. *Duszpasterska troska o rodzinę w przygotowaniu dzieci do pełnego uczestnictwa w życiu eucharystycznym*, w: *Bene Merenti Laus – Księdzu infułatowi Janowi Solowianiukowi w 70-tą rocznicę urodzin*, red. A. Filipowicz, „Episteme” 110(2015), s. 173-190.

Artykuły popularno-naukowe:

1. *Jubileuszowe pielgrzymowanie*, „Kotwica” 2000, nr 1, s. 18-19.
2. *Nie bójmy się namaszczenia chorych*, „Martyria” 2004, nr 2, s. 11.
3. *Wielki Post w liturgii*, „Martyria” 2004, nr 3, s. 17.
4. *Milczenie w liturgii*, „Martyria” 2004, nr 5, s. 11.
5. *Eucharystia sercem Kościoła*, „Martyria” 2004, nr 11, s. 14-15.
6. *Nadzwyczajny szafarz Komunii Świętej*, „Martyria” 2004, nr 12, s. 10-11.
7. *Świętość w rodzinie*, „Martyria” 2007, nr 4, s. 16.
8. *Czyniąc innych uczniami Chrystusa*, „Martyria” 2008, nr 3, s. 15.
9. *Jubileusze małżeńskie rodziców kapłanów*, „Martyria” 2010, nr 2, s. 7.

Wspomnienia:

1. *Uczył szacunku i wrażliwości do kapłaństwa*, w: *Ks. Marian Szczęsny (1942-2006)*, red. W. Guzewicz, „Episteme” 72(2007), s. 100-101.

4. Bibliografia

Wyższe Seminarium Duchowne w Elku. Historia, wykładowcy i ich publikacje w latach 1992-2005, red. W. Kalinowski, Ełk 2006, s. 120-121; *Schematyzm*

diecezji elckiej 2012, red. A. Skowroński i in., Elk 2012, s. 666; W. Guzewicz, *Katalog duchowieństwa diecezji elckiej. Zmiany administracyjno-personalne w latach 1992-2017*, Elk 2018; Tenże, *Wkład duchowieństwa diecezji elckiej w rozwój intelektualny Polski i regionu (Część 1: Dorobek piśmienniczy)*, „Studia Elckie” 20(2018), nr 2, s. 205-219.

ks. Maciej Maciukiewicz

1. Biogram

Urodził się 9 marca 1974 r. w Augustowie. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w WSD w Elku w latach 1994-2000. Po święceniach kapłańskich (2000) pracował jako wikariusz parafii w Filipowie (2000-2002), a następnie został skierowany na studia specjalistyczne z liturgiki do Papieskiego Instytutu Liturgicznego w Rzymie. Po powrocie ze studiów mianowany wikariuszem w parafii pw. św. Wojciecha w Elku (2007-2009). W 2009 r. został prefektem, a następnie ekonomem i wicerektorem w seminarium duchownym (2010). Pełni także funkcje: wykładowcy WSD w Elku oraz ceremoniarza biskupiego.

2. Zdobyte tytuły i stopnie naukowe

Magisterium (teologia):

Dzieje duszpasterstwa katolickiego w parafii pw. św. Jakuba Apostoła w Sztabinie w latach 1946-1996 – Warszawa, UKSW 2000; promotor: ks. dr Kazimierz Łatak CRL.

Doktorat (liturgika):

La Chiesa come Comunione dei Santi. Per una teologia Della Communio Sanctorum a partire dai Pontificali e Rituali Romani dopo il Concilio Vaticano II (Kościół jako Wspólnota Świętych. Teologia Communio Sanctorum wychodząc od Pontyfikałów i Rytuałów Rzymskich po Soborze Watykańskim II) – Warszawa, UKSW 2008; promotor: ks. dr hab. Jacek Nowak, prof. UKSW SAC; recenzenci: ks. dr hab. Bogusław Edward Migut (KUL), ks. dr hab. Jan Bolesław Miazek, prof. PWT.

3. Wykaz publikacji

Książki i druki samodzielne:

1. *Milenium śmierci świętego Brunona Bonifacego z Kwerfurtu. Giżycko, 21 czerwca 2009 r.*, Wyd. Elcka Kuria Diecezjalna, Elk 2009, ss. 52.

Redakcja i współredakcja:

1. *Kalendarz diecezji elckiej. Rok liturgiczny* (współredaktor kalendarza od 2011 r.).

Artykuły naukowe

1. *Wspólnota świętych w celebracji misterium Chrystusa. Analiza liturgiczno-teologiczna "Rytuału egzorcyzmów"*, „Seminare” 26(2009), s. 37-52.
2. *Znaczenie ksiąg liturgicznych i szacunek dla nich (mszał, ewangelia, lekcjonarz i inne księgi)*, „Anamnesis” 64(2011), s. 79-91 [to samo w: *Vademecum liturgiczne*, Warszawa 2015, s. 100-120].
3. *Ostatnia wieczerza antycypacja Misterium Paschalnego*, w: *Misterium Chrystusa w roku liturgicznym*, red. J. Nowak, Hlondianum, Poznań 2012, s. 204-2013.
4. *Communio sanctorum w celebracji misterium Chrystusa. Analiza liturgiczno-teologiczna "Ordo Exsequiarum"*, w: *Victimae Paschali Laudes. Księga pamiątkowa dedykowana ks. dr Marianowi Pisarszakowi MIC w 75. rocznicę urodzin*, red. Janusz Kumala MIC, Centrum Formacji Misyjnej „Salvatoris Mater”, Licheń Stary 2012, s. 271-294.
5. *Communio sanctorum w celebracji misterium Chrystusa. Analiza liturgiczno-teologiczna „Ordo benedictionis abbatis et abbatisae” i „Ordo professionis religiosae”*, w: *Veni Sancte Spiritus. Księga pamiątkowa poświęcona Księdzu Biskupowi Jerzemu Mazurowi*, red. W. Guzewicz, S. Strękowski, Adalbertinum, Elk 2013, s. 261-278.

Hasła w słownikach i encyklopediach:

1. *Pontyfikał*, „Encyklopedia Katolicka”, t. 15, Wyd. Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2011, kol. 1409-1410.
2. *Rytuał rzymski*, „Encyklopedia Katolicka”, t. 16, Wyd. Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2011, kol. 719.
3. *Rytuał*, „Encyklopedia Katolicka”, t. 16, Wyd. Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2012, kol. 717-718.

Artykuły popularne:

1. *Trydium Paschalne*, „Martyria” 2010, nr 3, s. 10.
2. *Znaki, symbole i gesty we Mszy św. (1)*, „Martyria” 2010, nr 3, s. 16-17.
3. *Znaki, symbole i gesty we Mszy św. (2)*, „Martyria” 2010, nr 4, s. 14.
4. *Znaki, symbole i gesty we Mszy św. (3)*, „Martyria” 2010, nr 5, s. 11.
5. *Znaki, symbole i gesty we Mszy św. (4)*, „Martyria” 2010, nr 6, s. 15.
6. *Znaki, symbole i gesty we Mszy św. (5)*, „Martyria” 2010, nr 7-8, s. 17.
7. *Znaki, symbole i gesty we Mszy św. (6)*, „Martyria” 2010, nr 9, s. 15.
8. *Znaki, symbole i gesty we Mszy św. (7)*, „Martyria” 2010, nr 10, s. 17.
9. *Znaki, symbole i gesty we Mszy św. (8)*, „Martyria” 2010, nr 12, s. 17.
10. *Znaki, symbole i gesty we Mszy św. (9)*, „Martyria” 2011, nr 1, s. 18.
11. *Znaki, symbole i gesty we Mszy św. (10)*, „Martyria” 2011, nr 2, s. 18.
12. *Budowa kaplicy i biblioteki*, „Martyria” 2011, nr 2, s. 19.
13. *Co to jest beatyfikacja?*, „Martyria” 2011, nr 5, s. 4-5.
14. *Znaki i gesty w liturgii*, „Martyria” 2012, nr 3, s. 14.

4. Bibliografia

Schematyzm diecezji elckiej 2012, red. A. Skowroński i in., Ełk 2012, s. 695; W. Guzewicz, *Katalog duchowieństwa diecezji elckiej. Zmiany administracyjno-personalne w latach 1992-2017*, Ełk 2018; Tenże, *Wkład duchowieństwa diecezji elckiej w rozwój intelektualny Polski i regionu (Część 1: Dorobek piśmienniczy)*, „Studia Ełckie” 20(2018), nr 2, s. 205-219.

ks. Jan Skorupski

1. Biogram

Urodził się 12 lipca 1952 r. w Wilkasach. Po ukończeniu seminarium niższego w Częstochowie wstąpił do WSD w Łomży. Święcenia kapłańskie przyjął w 1978 r. Był wikariuszem w parafii Wizna oraz Wysokie Mazowieckie, po czym udał się na misje do Argentyny – San Luis i Mendoza (1980-1988). Po powrocie z misji pracował jako wikariusz w parafii Matki Bożej Częstochowskiej w Augustowie (1989-1992). W strukturach nowopowstałej diecezji elckiej piastował urząd proboszcza w Gibach (1992-1994). Następnie został dyrektorem administracyjnym Centrum Formacji Misyjnej w Warszawie. Od 2000 r. mianowany proboszczem parafii pw. św. Jana Apostoła i Ewangelisty w Ełku. Oprócz tego pełni także funkcję wykładowcy w WSD w Ełku.

2. Zdobyte tytuły i stopnie naukowe

Magisterium (teologia):

Treści teologiczne formularzy mszalnych o ewangelizacji ludów – Warszawa, ATK 1997; promotor: ks. dr hab. Adam Durak SDB, prof. ATK.

Doktorat (liturgika):

Treści teologiczne w formularzach mszalnych o misjonarzach – Warszawa, ATK 1999; promotor: ks. dr hab. Adam Durak SDB, prof. ATK; recenzenci: ks. prof. dr hab. Bogusław Nadolski TChr (ATK), ks. prof. dr hab. Jerzy Józef Kopeć (KUL).

3. Wykaz publikacji

Książki i druki samodzielne:

1. *Treści teologiczne w formularzach mszalnych o misjonarzach*, Wyd. „Missio-Polonia”, Warszawa 2000, ss. 307.
2. *Dzieci nieoranej ziemi. Opowiadania misyjne*, Warszawa 2005, ss. 121.
3. *Synowie drzew. Opowieść o Jaćwingach z zapisków rycerza krzyżackiego*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2006, ss. 221.

4. *Opowieść oślepionego mnicha. O św. Brunonie*, Verbinum, Warszawa 2009, ss. 171.
5. *Złota legenda znad polskich jezior i lasów*, Jedność, Kielce 2014, ss. 272. Rec. W. Guzewicz, „Studia Elckie” 16(2014), s. 463-466.

Artykuły naukowe:

1. *Rodzina chrześcijańska w działalności misyjnej Kościoła*, w: *Ekologia rodziny ludzkiej*, red. J.M. Dołęga, J.W. Czartoszewski, „Episteme” 7(2000), s. 187-227.

Artykuły popularno-naukowe:

1. *Misje odnawiają Kościół*, „Martyria” 2002, nr 5, s. 19.
2. *Pobożność Argentyńczyków jest spontaniczna*, „Martyria” 2002, nr 10, s. 11.
3. *Aż po krańce ziemi*, „Martyria” 2005, nr 10, s. 17.
4. *Byłem misjonarzem w ojczyźnie papieża Franciszka*, „Martyria” 2013, nr 4, s. 5.

Wspomnienia:

1. *Zawsze podawał rękę*, w: *Ks. Marian Szczęsny (1942-2006)*, red. W. Guzewicz, „Episteme” 72(2007), s. 135-137.

4. Bibliografia

Wyższe Seminarium Duchowne w Elku. Historia, wykładowcy i ich publikacje w latach 1992-2005, red. W. Kalinowski, Elk 2006, s. 279-280; *Schematyzm diecezji elckiej 2012*, red. A. Skowroński i in., Elk 2012, s. 727; W. Guzewicz, *Katalog duchowieństwa diecezji elckiej. Zmiany administracyjno-personalne w latach 1992-2017*, Elk 2018; Tenże, *Wkład duchowieństwa diecezji elckiej w rozwój intelektualny Polski i regionu (Część 1: Dorobek piśmienniczy)*, „Studia Elckie” 20(2018), nr 2, s. 205-219.

* * *

**The Bibliography of the Writings of the Clergy
of the Elk Diocese in 1992-2017 (Marek Janowski,
Maciej Maciukiewicz, Jan Skorupski)**

Summary

The article presents the literary output of three priests of the Elk diocese, i.e. Fr. Marek Janowski, Fr. Maciej Maciukiewicz and Fr. Jan Skorupski. They belong to the group of people educated in liturgy. The bibliography covers the years 1992-2017.

Keywords: Marek Janowski, Maciej Maciukiewicz, Jan Skorupski, bibliography, liturgy.

Bibliografia

- Guzewicz W., *Historia diecezji elckiej w latach 1992-2017 (wybrane zagadnienia)*, „Studia Elckie”, 19(2017), numer specjalny, s. 629-636.
- Guzewicz W., *Katalog duchowieństwa diecezji elckiej. Zmiany administracyjno-personalne w latach 1992-2017*, Elk 2018.
- Guzewicz W., *Służąc Bogu i ludziom*, t. 1, Gdynia 2019.
- Guzewicz W., *Wkład duchowieństwa diecezji elckiej w rozwój intelektualny Polski i regionu (Część 1: Dorobek piśmienniczy)*, „Studia Elckie” 20(2018), nr 2, s. 205-219.
- Guzewicz W., *Wkład duchowieństwa diecezji elckiej w rozwój intelektualny Polski i regionu (Część 2: Stopnie i tytuły oraz czasopisma naukowe)*, „Studia Elckie”, 20(2018), nr 3, s. 319-327.
- Schematyzm diecezji elckiej 2012*, red. A. Skowroński i in., Elk 2012.
- Sieńkowski M., *Bibliografia czasopisma naukowego diecezji elckiej „Studia Elckie” 1999-2018: artykuły naukowe*, „Studia Elckie” 21(2019), nr 1, s. 133-163.